

Conventus XI^{us} Academiae Latinitati Fovendae

Colloquium.

Iohannes Cienfuegos.

Salvi sitis amici et amicae Academiae Latinitati Fovendae. Salve et tu Eduarde, qui primus me et alios professores Universitatis Studiorum Gaditanae Latine loqui docueris, sed liquidum est menda, errores non tibi sed mihi esse.

Precor vobis ut mihi concedatis nonnulla legere, quoniam equidem postquam eximiam et ornatissimam orationem profesoris Terentii Tunberg audivimus, timeo ne in terram lapsi erimus ubi primum nostram loquelam incipiamus.

Talibus enim hominibus praestantissimis huc convenientibus pauca vere dicturus sunt nisi primum ea quae in scholis cum discipulis agi solent, et deinde quomodo mea sententia Lingua Latina docenda sit cum in Gymnasiis Hispanis tum in Baeticis, illis Gymnasiis scilicet quae sita in Baetica sunt ubi munere magistri ipse fungor. Ibidem demum^(precisamente) nostra *Baetica Societas Graeci et Latinitatis*, cui VicePraesidis officium gero, his diebus ad curriculum Latinitatis anni quarti Institutionis Secundariae Neccesariae (Hispanice Enseñanza Secundaria Obligatoria) faciendum operam dat. Ergo sicut legati multorum magistrorum de Lege Institutionis Hispanicae (vulgo LOE) nos sententiam proferimus. Hac in Lege et in futuris eius Decretis, Latinitatem locum optimum, quod ad horas pertinet, habere temptamus, ac simul curamus ne eadem menda docendi Latinitatis fiant atque in Lege priore (id est, LOGSE). Attamen cum praesentibus magistratibus Educationis Baeticae et Hispaniae iampridem nexus optimos habemus, cum Decretum prius anni bismillessimi secundi in provincia Baetica illi scripsissent postquam Societatis nostrae opinionem audiverunt. Hoc in tempore quoque quo nova lex Hispaniae ac Baeticae efficitur, speramus fore ut ternae horae singulis septimanis Latinitati Educationis Secundariae sint. Oportet ut dicamus Latinitatem usque ad hoc tempus tantummodo apparet duobus annis Bacchalaureati et nova Educationis Lex linguam Latinam in Secundariae quae dicitur quarto anno statuit. Nullo modo hanc oportunitatem amittere possumus. Sed nunc eamus ad rationem docendi.

Imprimis nobis sciendum est quod magistri Programmatibus Publicae Institutionis parêre ita coguntur, ut, legibus istis oboedientes, Linguam Latinam explanare conentur novis rationibus usu. De iis legibus igitur pauca dicam. Nam

secundum legem in provincia Baetica perlatam (Decretum ducenti et octo, anno bismillesimo secundo) Linguae Latinae scopus praecipuus esse debet omnino grammaticalis, id est, tantummodo cognitio et exercitatio morphologiae et syntaxis Latinae discipulos aptos reddit ad linguam Latinam intellegendam et vertendam, quod est propositum principale, scilicet sollertia auctores Latinos vertere. Praeterea lex illa nos iubet scripta Latina dissecare ut cadaver, ut mortuum in tabula marmorea, sicut nuper nobis dixit Aloisius Miraglia.

Itaque, proprietates dictionum in tabula describendo, magistri horas ducimus, ut Sibylla Aeneae aiebat. Nam e ventre linguae Latinae non solum proprietates vocabulorum verum etiam vires et potentiae sententiarum depromendae discipulis sunt. Hoc in exercitamento nostros iuvenes laetari auctor legis sine ullo dubio arbitrabatur. Sed mihi videtur contra fieri et paucis diebus discipulos grammaticae atque linguae Latinae taedent.

In ea lege quoque magistris proponitur ut constanter linguam Latinam examinando et cum sermone patrio comparando discipuli cognoscant qui et quales nexus inter has linguas sint. Itemque oportet, prout legem, ut ab examine linguarum discipuli discant linguam Hispanam e Latina originem duxisse, praesertim in ea quae ad morphologiam attinent, ut nomina, pronomina et verba temporum.

Denique lex nobis imperat litteras Latinas explanare, ne auctores atque genera earumque proprietates discipuli ignorent. Nihil enim legi deest, praeter de vocabulario Latino docendo munera magistris imperare, quia e octo scopis quos perficere Decretum temptat, unus tantum pertinet ad vocabula quae ab alumnis cognosci debent. Eo modo, vocabularii studio generaliter neglecto, in Gymnasiis Hispanis Grammaticae Latinae doctrina regina facta est. Inter morphologiam et syntaxim nantes, Lexicon seu Dictionarium adhibentes ne in alto mergantur praeterea quod nullum vocabulum eis notum est, discipuli aliquod sensi in Latinis sententiis inquirunt et, quamquam saepissime eas non intellegunt, in Hispanum scripta Latina tandem vertunt eo consilio, ut magister istas nugas fortasse interpretari possit.

Aliquis vero me rogabit qua re magistri etiam legem parentes novam methodum non adhibeant? Facile ei respondebo: cum domus editoriae legem Institutionis, vel Educationis interpretarentur, plurimi magistri itinera dissimilia atque ea quae editoriae suadent ingredi non possunt neque volunt.

Cum leges ita essent, novum obstaculum accedit. Tempus quod necesse est impendere ad docendum minimum est, quoniam tantum duobus annis discipuli

coguntur Caesarem aut Vergilium non solum intelligere sed etiam in sermonem vernaculum immo pulchrum convertere. Nam in Bacchalaureato discipuli Materias Communes quae dicuntur vix sustinere valent, meo iudicio, ita ut maximum temporis studendi ad illum propositum (materiis Communibus studere) dicant, sed reliquas Materias, ut linguam Latinam, quas tamen ipsi, quamvis non omnes, amoris causa elegerant, negligunt et spernunt. Itaque, ut magistris est notum, discipulis nostris difficillimum est cotidiana exercitia domi conficere et ob eam causam in scholis facienda sunt omnia pensa, et exercitia et explanationes et conversiones. Tempus omnino nobis deest ad textos Latinos legendos et intellegendos et in Hispanum convertendos. Itaque non pauci magistri regulas grammaticales explanantes methodo translaticiâ usurpant et horas, quae sunt minimae, terunt.

Cum haec ita sint, abhinc duos annos in scholis meis librum Orbergianum adhibere constitui praeterea quod nullam methodum nostris diebus esse ad linguam Latinam discendam celeriore quam Naturae ratione, quae dicitur, ipse arbitrator.

Imprimis scholas Latinas Hispanice ministrare solebam, sed, postquam nonnulla capitula legi, nullo modo nisi Latine debere hunc librum explicari, hunc librum legi tandem comperi. Omnibus enim notum est iam inde ab initio eum librum nulla lingua nisi Latina uti et, sicut in libri praefatione dixit Norbert, in libro Oerbergi “nihil in linguam recentiore convertitur”. Tunc sermoni Latino vivo incumbo (profecto incubui) ne in meis scholis vocabula alia discipuli audiant nisi Latina et, si hoc consilium nondum omnino consecutus sum, saltem id cotidie conor. Quod discipuli linguam Latinam non solum legunt sed etiam, quod meo arbitrio est maximi momenti, exaudiunt, admodum adiuvat ad Latinitatem discendam necnon necessarium est. Viva voce et Latine legere et loqui procul dubio copiam verborum atque grammaticas structuras in discipulorum mentibus adeo penitus firmat et roborat ut illi facile ac sine molestia has res memoriae mandant. Itaque oportet recitationes et declamationes adhibeamus, magna voce, lente et accurate dictiones pronuntiantes, et iterum iterumque nos hac in opera exerceamus. Alioquin puto methodum illam Oerbergi ipsam vim amittere et mutari in quodvis enchiridion illorum quorum menda supra commemoravi et ego et mei sodales.

Attamen quaedam problemata nobis Latine docentibus occurrunt. Nam nobis deficiunt vocabula et locutiones quibus uti et textus et ipsa vocabula ac enuntiata seu orationes explanemus, quippe qui plane tirones simus et in nobis certissima fiat

sententia illa, scilicet “magister docendo discit”. Aliquando enim vocabulum idoneum quo exprimere quidam genus enuntiati, sive obiectum verbi aut similia non invenio, cum ex tempore loquendum mihi esset. Quapropter glossarium auxiliare ad usum scholare maximi momenti est. Certe mihi multo auxilio venisse professorum Egger et Traupman libros libenter confiteor, nam ab eis elenchum dictionum factum in scholis adhibeo. Illic quidem didici quomodo appellari debent participium genera (absolutum et coniunctum scilicet), congruentia dictionum et alia, ut ‘casui Dativo verbum ‘nocêre’ servit’, exempli gratia. Insuper / praeterea haec vocabula auxiliaria, ut ita dicam, praesto discipulis sunt ita ut me lectiones legentem rogare possint. Etsi in principio me Latine loqui eis non placeat neque omnia quae ad eos alloquar intellegant, paulatim tamen novae docendi rationi consuescunt et primo anno Bacchalaureati mense Ianuario exeunte, plus minusve, immo etiam me Hispanice ultra morem loqui queri solent.

Sed quomodo efficiam ut discipuli quoque Latine modo vivo sermocinentur? Ecce verum obstaculum Oerbergi methodo adhibendo! Cum ei iam magistrum Latine loquentem circiter horam intellegunt, unam aut duas sententias Latinas vix componere possunt. Qua de causa hoc fieri potest, si multas per horas linguam Latinam didicerunt etiam pensa multa conficientes quibus se in grammatica exercuerunt et mihi satis constat eis multa vocabula esse? Meo iudicio cultus antiquorum Romanorum quem in libro Oerbergi legunt, quamvis sit perutilis ad copiam verborum comparandam ac augendam et vitam Romanam cognoscendam, discipulorum animos tamen nullo modo movet ut de eis rebus antiquis sermonem inter se intituant. Quae res autem magis nostra interest quam ipsa vita? Ergo necesse est nobis viam invenire qua vita hodierna in scholis apparere possit ut discipuli de ea colloquantur. Summatim mihi videtur enquiridion praesertim vocabulorum discendorum occasionem praebere (inter alia), sed modum unum esse ut discipuli Latine loquantur atque simul se in grammatica exercent. Qui modus procul dubio sermo vivus est. Itaque censeo in scholis duo opera faciendae esse discipulis, enchiridion legere et de rebus hodiernis colloqui. Noster enim Circulus Latinus Xerensis hoc in anno huic operi incumbit, quod est nos ipsos parare ad Oerbergi librum explanandum et ad ei colloquia viva addenda. Eo modo in nostris sessionibus postquam compendia prioris capituli et quaestiones fecimus quibus sciamus num discipuli lectiones intellexerint, plura colloquia de rebus hodiernis scribere solemus

quae agenda sunt in scholis ab alumnis. Cum haec consilia facile fieri anno primo Bachalaureati possent, res cursu secundo Latinitatis aliter ac primo accidit.

Anno secundo enim ratio illa Latine docendi nullo modo effici eo potest quod iubemur textus Latinos in Hispanum vertere. Quod factum, ut antea iam dixeramus, minime nostrae docendi rationi convenit et contra eius naturam male certat. Est, revera, inauditum, mirabile et alienum quod nos atque discipuli Latine loqui conamur, ut, mirum dictu, scripta Latina in Hispanum convertamus. Translatio enim cum methodo Oerbergiana et cum sermone Latino vivo fortiter pugnat. Ergo lex illa quae Pericula Accessus Universitatis regit atque translationem esse modum unum ad alumnos probandos statuit, aut tollenda aut saltem reficienda ita est, ut discipuli probandi sint potius per quaestiones de textuum sensu quam ipsâ conversione.

Quibus rebus dictis, finem tandem faciam textus Latinos ad cives honestos educandos flagitans, sicut illa etiam humanistarum scripta quibus virtutes civiles, ut mores civium Romanarum, iustitia, fides, libertas, amicitia et alia, laudatae sunt. Denique iam tempus est me tacere et ceteros audire. Gratias quam plurimas vobis ago. Dixi.

Glossarium

vide orationem oxoniensem pro Mario V. Llosa dictam et Encyclicam papae Bend. XVI, ut nova vocabula tibi compares.

discipulos allicere (allicio, exi, allectum), atraer

sibi aliquem parare (ganarse a alguien)

palabras o frases instrumentales: locutiones /vocabula auxiliaria?

utor, adhibeo, servire, adiungitur, adiicitur, sententiam /orationem? inducere

usurpare + acus. recordari + acus.

ventajas: commodum, lucrum,

dificultades. impedimentum, difficultas.

gymnasium ii

nimis, satis

in vocabulis niti

estar de acuerdo, alicui consentire

en desacuerdo: ab aliquo, cum aliquo dissentire.

añadir

institutio linguae Latinae: enseñanza del latín.

ut ita dicam, por así decir.

universa grammaticae doctrina penitus commutatur: (en la 2ª parte de una condicional)

cambiaría profundamente toda la teoría o enseñanza de la gramática.

omnis cura et intentio in verbis excutiendis describendis digerendis: en analizar palabras...

communis opinio: la opinión general.

praebet: proporciona la posibilidad....

hoc quidem loco levioris momenti videntur: que en este sitio parecen de merno importancia.

firmare: dar fuerza a algo, creo.

restat ut breviter: me queda describir brevemente...

linguam Latinam colere

minus temporis impendo (consumir menos tiempo)

E Relatio Annua YLE

in adutorum institutuone: en la educación de adultos.